

VAKWETENSCHAP EN PRAKTIJK

Studie der Aardkorst.

A. de Graaf, Algemeene Geologie.
J. H. Kok, N.V., Kampen, 1933.

In de nu langzamerhand bij onze lezers algemeen bekende en gewaardeerde serie: Christendom en Natuurwetenschap is als de deel verschijnen: Algemeene Geologie, van de hand van den heer A. de Graaf, Directeur der Chr. H. B. S. te Vlaardingen. We prijzen den uitgever gelukkig, dat hij ook voor deze wetenschap iemand vinden kon, bereid haar in deze serie te behandelen.

Het Darwinisme en heel z'n nasleep, die alles zagen door den evolutionistischen bril en den Christen-met-zijn-scheppingsverhaal meenden den schrik op het lijf te kunnen jagen, ze hebben hun tijd in de wetenschappelijke wereld als zoodanig gehad. Men is met dat verklaren één-twee-drie wel wat hard van stapel gelopen, zoo werd ingezien, toen een steeds ijveriger zoeken naar en onderzoeken en vergelijken van feiten het lichtvaardige van vele „verklaringen“ aan het licht brachten.

Echter, wat al kwaad een dergelijke hypothese-beweging ook op haar geweten mag hebben, ze was een prikkel, een krachtige prikkel tot onderzoek, voortgezet, dieper onderzoek. En de geologie, de wetenschap die zich bezig houdt met onderzoek en studie der aardkorst, heeft er niet het minst van geprofitteerd. Welk een vlucht heeft zij in de ruim honderd jaar van haar bestaan al niet genomen. Wat een sommen worden er niet aan besteed om dat onderzoek zoo grondig mogelijk ter hand te nemen. De praktische betekenis, die ze heeft voor den mijnbouw, deed zich zoo sterk gelden, dat miljoenen er reeds voor zijn uitgegeven en nog altijd wordt zulk kostbaar bodemonderzoek voortgezet. Geen wonder, dat in de Vereen. Staten van Noord-Amerika de omstandigheden gunstig waren voor een sterke ontwikkeling en beoefening van deze wetenschap. Voortdurend groeit het feiten-materiaal, dat door de nu zoo bekwame, geschoolde geologen wordt verzameld. En ook de Christen moet dankbaar zijn voor al die gegevens, door nauwgezet onderzoek verkregen, die onze kennis er van en inzicht in den bouw der aardkorst kunnen verrijken. Hij zal het in de „moderne“ wetenschap laken, dat zij zich al meer op positivistischen grondslag stelt, maar voordeel mag deze koersverandering genoemd worden, waar de wetenschappelijke onderzoeker zich minder met a-priori-kwesties inlaat en een hartstocht voor het verzamelen van feiten, goed gefundeerde feiten heeft, welke hij zeer voorzichtig gebruikt bij het opstellen van zijn conclusies en het geven zijner verklaringen.

De heer de Graaf volgt niet de methode van J. M. Gärtners, die in zijn werkje: Bijbel en Geologie. Spreken zij elkander tegen of niet? alle moeilijkheden, die de geloovige bijbellezer in de eerste negen hoofdstukken van Genesis ontmoet, bij den toenmaligen stand der geologische en biologische wetenschap, poogt op te lossen en aan al de bedenkingen, die deze wetenschap bij den Christen zou kunnen doen rijzen, alle kracht te ontnemen tracht door zelf aan het hypotheseren te gaan.

Voor een dergelijke opdracht en methode zou de heer De Graaf feestelijk bedanken. En terecht. Daarvoor heeft hij te grooten eerbied voor de wetenschap, die in de eerste plaats naar feiten zoekt en niet met verklaringen direct maar klaar staat. De uitspraak van Dr A. Kuiper: „Voor de kennis van de uitwendige wereld helpt vrome zin u niets. Om de kracht van een electrischen stroom te berekenen, slaat niemand zijn Bijbel op; en om te weten, hoe sterk het fundament moet zijn, om een huis met vijf verdiepingen te kunnen dragen, raadpleegt geen architect, hoe vroom ook, een godvruchtige vrouw in zijn familie. Bedoelt men dus geen andere wijsheid dan om de verhoudingen van stof en kracht te berekenen, en geen andere wetenschap dan aan de dingen, die buiten het hart omgaan, dan gaat ieder onzer eeniglijk af op geleerdheid en blijft de godsdienst buiten spel“, licht dit standpunt van den auteur wel duidelijk toe. Toch doet hij geen knieval voor de wetenschap als Wetenschap. „Wij stellen voorop, dat de eenige zekere bron van onze kennis aangaande den oorsprong der aarde de Bijbel is. Deze leert ons, dat de aarde geschapen is door den wil en het Woord Gods.“ Wel een positief, maar geen positivistisch standpunt, waar de auteur van uitgaat. En daar voelt hij zich veilig en sterk. Laten de feiten, die verzamelde gegevens nu maar loskomen, de auteur blijft gerust. Hij houdt scherp in 'toeg wat het verschil is en blijft tusschen objectieve feiten en — conclusies en hypothesen, van subjectieven inslag niet vrij, die er aan worden verbonden. En hoe nu de theorie omtrent het ontstaan der aarde, op het eerste gezicht ook lijkt te verschillen met het

scheppingsverhaal, „met de letter des Bijbels is zij niet in strijd. Zeer merkwaardig is ze zeker, omdat de opeenvolging der gebeurtenissen, zooals zij zich die voorstelt, volkomen dezelfde is als die in het scheppingsverhaal der Heilige Schrift. Het blijft evenwel een onderstelling, en meer niet. Wij mogen ook niet zeggen, dat het alzo niet geschied kan zijn. Want daarvan weten wij niets.“

Komt het positief Christelijk standpunt van den auteur dus wel klaar aan den dag, toch draagt zijn werk geen polemisch karakter. Hij gaat niet in de eerste plaats ten strijde tegen hypothesen, die zich bezighouden met het ontstaan der aardkorst en aarde en het scheppingsverhaal in het gedrang zouden kunnen brengen. Aan dit meer hypothetisch terrein der historische geologie wijdt hij slechts enkele bladzijden. Wat hij hier geeft is een klaar geschreven schets van dat deel der geologie, dat zich bezig houdt met de studie der veranderingen, die aan het aardoppervlak plaats grijpen door in- en uitwendig werkende physische krachten. Beknopt geeft hij weer wat de verschillende opvattingen aangaande de wordingsgeschiedenis van onze aarde zijn en voegt een tabelarisch overzicht der geologische tijdvakken er aan toe. De grootste aandacht wijdt hij aan die verschijnselen, die in schoolboeken behandeld worden onder den naam natuurkundige aardrijkskunde. Na enkele oriënteerende mededeelingen betreffende geologie in 't algemeen volgen dan de hoofdstukken over de exogene krachten, die van buiten op de aardkorst werken als: de atmosfeer, het water, de zee, het ijs, de organismen, enz. en vervolgens die over de endogene krachten: het vulkanisme, de aardbevingen en de gebergtevorming. Bij deze laatste groep laat hij de z.g. epirogenetische krachten, die van binnen uit langzame verandering in de ligging van de strandlijn aan de zee kust kunnen veroorzaken, buiten beschouwing en wijdt aan dit voor ons land en Ned.-Indië belangrijke onderwerp slechts een halve bladzijde bij de bespreking der zee als exogene kracht, wat met de juiste opvatting der geologische feiten niet in overeenstemming is te brengen.

In het laatste hoofdstuk behandelt hij nog even weer het terrein der historische geologie, waar hij zich bezig houdt met de geologische tijdrekening. Hij geeft slechts enkele algemeene opmerkingen en brengt de vraag: dagen of tijdperken bij de Schepping, in het geding. De auteur voelt meer voor de laatste opvatting en dekt zich in zijn betoog met uitspraken van Woltjer, Bavinck, Bultendijk en Verseveldt.

Het geheele boek laat zich prettig lezen; het verraaft den enthousiasten docent, die door z'n duidelijke voordracht der stof bij zijn auditorium iets van de geestdrift wil wekken, die hem zelf bezielt. Een mooie collectie vaak zeer origineele foto's illustreeren den tekst.

Moge het bij vele lezers belangstelling wekken of aanwakken voor de studie van Gods schepping, voor 't machtig werk Zijner handen in voorkomen, voortdurende verandering en opbouw van de schors der aarde, die ons tot woonplaats is aangewezen. Waar de auteur slechts een beknopt overzicht gaf van het uitgebreide veld der algemeene geologie, zal de lezer-met-blijvende-belangstelling, die dieper op de verschillende onderwerpen wil ingaan, de literatuur moeten raadplegen, die de auteur in een lijst aan 't slot van zijn boek heeft toegevoegd.

W. DE VRIES.

¹⁾ Uit het Duitsch vertaald, Amsterdam, H. de Hoogh en Co., 1870.
²⁾ blz. 196.
³⁾ blz. 197.
⁴⁾ blz. 198, 199.

ZENDING EN EVANGELISATIE

Onze nieuwe Liederbundel.

Eindelijk is een lang gekoesterde wensch in vervulling gegaan — de bundel liederen van Ds Douma, de „Stemmen des Heils“, is herdrukt.¹⁾ Daarmee heeft Ds Douma aan ons geheele Gereformeerde leven een grooten dienst bewezen.

Liederbundels hebben we genoeg. Ik denk tegelijk aan tal van bundels, die onder ons volk bekend zijn en worden gebruikt. Maar aan vele daarvan kleefde een ernstig bezwaar: er komen liederen in voor, waartegen uit Schriftuurlijk gezichtpunt ernstig bezwaar moet worden gemaakt. Allerlei „wind van leer“ is in den loop der tijden gepropageerd en is ook in oudere en nieuwere gedichten in dichterlijken vorm ons aangeboden.

En zoo spoedig dan dwalingen in poëzie zijn gedrukt, worden ze dubbel gevaarlijk. Want het vers leent zich er buitengewoon toe, een meening,

¹⁾ *Stemmen des Heils*, 255 liederen, bijeengebracht door J. Douma, Dinaar des Woords te Arnhem. Tweede herziene en vermeerderde druk. Uitgave: Naamloze Vennootschap W. D. Meinema, Delft.

eenmaal gehoord, vast te houden in het geheugen. Daarom deed Ds Douma indertijd een noodig werk, toen hij een Gereformeerden bundel bezorgde, waarin niet slechts op mooie en gevoelvolle en ontroerende liederen werd gelet, maar ook zorgvuldig aandacht werd geschonken aan den inhoud. Die bundel kon dus worden gebruikt, zonder dat men eerst eens goed na moest gaan, of er tegen een of ander lied, dat men wenschte te zingen of te laten zingen, ook bezwaar was in te brengen vanwege den inhoud.

Maar in de laatste paar jaren was de bundel uitverkocht. Er waren bij een bepaald adres wel enkele exemplaren nog verkrijgbaar, maar tegen een buitensporig hoogen prijs.

Hier en daar begonnen verschillende Evangelisatie-Commissies zich reeds bezig te houden met de vraag: wat nu?

En nu is de tweede druk van de „Stemmen des Heils“ verschenen. Het heeft wel heel wat voeten in de aarde gehad. Maar de energieke Arnhemse dominee heeft volgehouden; wist den weg, om ontstane verkeerde meeningen omtrent rechten enz. op vriendelijke wijze uit den weg te ruimen; en nu hebben we het resultaat: de tweede druk.

Dat wil zeggen: een geheel veranderde druk. Gewijzigd, Vermeerderd. Sommige oude liederen zijn weggelaten, en andere zijn opgenomen voor het eerst.

Bij het doorbladeren heb ik me verblijd. Er staan zeer veel oude bekende liederen in. Waaronder liederen, die we als kinderen thuis reeds hebben gezongen. En nieuwe, van den lateren en van den laatste tijd, als b.v. verzen van Guido Gezelle en Nellie van Kol. Lieder uit verschillende oude en overbekende bundels, zooals van de oude Sankey-liederen, die de ouderen vroeger in geestdrift hebben gebracht. Lieder, die de kinderen gaarne zingen en die volwassenen boodschappen het heil des Heeren.

Deze bundel is samengesteld, ook nu, met het oog op allerlei gelegenheden en kringen. Ds Douma schrijft in het woord vooraf, dat hij het oog heeft gehad op Evangelisatie onder grooten en kleinen; op Christelijke scholen en Zondagsscholen, op organisaties en op het Christelijke gezin.

Nu deze bundel er weer is, verrijkt en vernieuwd, zullen natuurlijk al onze Evangelisatie-commissies wel weten, wat ze te doen hebben in hun zang. Zoo nu en dan merk ik, dat er nog wel gezongen wordt uit niet te vertrouwen bundels. Waarin wel mooie liederen staan, maar waar men telkens uit moet kijken, of er ook dwalingen worden gezongen. En dan is zulk een lied, al klinkt het ook nog zoo mooi, onbruikbaar. Dan komt het onverbiddelijk op den index. Want we hebben geen recht, het Evangelie Gods zingend of sprekend te vervalschen, gelijk helaas ook in liederenbundels wel geschiedt.

De bundel van Ds Douma heeft dit groote voordeel: ge behoeft nooit één moment te denken en te keuren, of iets wel is naar Gods Woord.

Daarom is dit de bundel voor onze Evangelisatie. En — voor de huiskamer mee.

Hier en daar zie ik verschillende bundels in de huiskamer, waartegen toch eigenlijk wel bedenkingen moeten worden ingebracht.

We leeren onzen kinderen ook het lied naar het Woord van God.

We zingen lang niet genoeg in onze woningen. Meer zingen is eisch van het Woord, dat ons roept om God te verheerlijken in Psalmen en lofzangen en geestelijke liederen.

Maar, dan zingen we alleen zóó het Evangelie, als God het ons gaf. En zóó leveren we het aan onze kinderen over.

Voor verenigingen en koren en commissies, die nog den ouden bundel hebben in verschillende exemplaren, heeft deze nieuwe uitgave natuurlijk een bezwaar: de wijziging. Tenzij een commissie of vereniging eenvoudig besluit nu al de oude exemplaren weg te doen en zich nieuwe aan te schaffen. Maar in onzen tijd zal dat een groot bezwaar zijn.

Zondagsschoolcommissies en jeugdverenigingen in het Evangelisatiewerk zullen dan maar samen uit één aan te schaffen nieuw exemplaar een bepaald nieuw lied in moeten studeren en het dan aan de kinderen, die het nieuwe tekstboekje hebben, door voorzingen moeten leeren.

Of misschien kan hier en daar een lid wel een dergelijk lied overschrijven met de muziek en het in eenige exemplaren vermenigvuldigen ter uitreiking onder de andere leden.

We zijn den samensteller en den uitgever Meinema, die samen den hernieuwden druk hebben bezorgd, hartelijk dankbaar voor dit boek, dat we eenvoudig niet konden missen.

Het helpe vele zielen, tot lof des Heeren te zingen de stemmen des heils

C. B.

PE

In een vruc
zich te ont
aangevoerd
Ds Jongeleen

De Herv. E
formatie.
van Christus
Ik brach
dat op di
separati
zich van de

Tot zoover
Ons interess
Wij wijzen
Wekker“ we
den volgende
redacteur (v.
gestelde richtin
van „ware ke
dat zijn bestr
nietiging van

In het (ethis
E. M. F. Buys

Wanneer
houding van
beroep met
naaste om
macht en de
mer. Dit zij
sfeer, die w
stof voor ee
eenvoudig, i
vrouw is de
de menschi
onze verbijs
smarten ver
dem vooraf
Schromelij
deze vrouw
schappij k
vaardde, me
vrouw in
blijkt uit ve
pers. Een de
dat de vrijl
door den Z
heid zou zij
waardoor u
zijn dan zij
onder Chris
leidslieden,
in rang de
woorden.

Met dit
spelerij van
lijk over de
Het is jam
rumpeeren, d
citeert. Het z
door hem afg
dan die, welk
wil. Wij vern
op die „den-1
De schrijft
Intussche
meer dan ti
schen de h
ons Christe
houding is
van het be
Ned. Chr. B
gegeven do
eenig moge
wen-invloed
in de N.C.
door hetgee
Die hoop v
zijn van di
2½ jaar he
sterven. W
komen bov
onder den
heeft van d
vergeet hie
elders zoek
verlangen,
te begrijpe
inhoud voo
de zondebe
wie ook mi
van het Vr
dat, wat hi
van honder
vrouwen. A
ment voor
schikte bez
ik, dat wij
enkele, op
„deskundig
Christenen
scher der c
bespreking
der vrouw
hoortijk wi
veel, kunn